

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу

	(назва навчальної дисципліни)
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
	(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
	(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська,</u> <u>035.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька,</u> <u>035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська</u>
	(назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u>
	(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма навчальної дисципліни «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу» для студентів за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією

035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська

035.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька

035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська

„31” серпня, 2023 року – 15 с.

Розробник:

Кравець Ольга Яремівна

доцент катедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького,
кандидат філологічних наук.

Робоча програма розглянута на засіданні катедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

Завідувачка катедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

_____
(підпис) (доц. Сорока О. Б.)
(прізвище та ініціали)

“31” серпня 2023 року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

“31” серпня 2023 року

Голова
_____
(підпис) (доц. Крохмальний Р. О.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Напрямок підготовки 035 Філологія	За вибором	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська 035.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5/6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год. Вид контролю: семестровий залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма лекційно-практичного курсу «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу» розрахована на перший семестр I курсу навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні «Магістр» (другому магістерському рівні).

Загальна кількість становить 120 годин, 16 лекційних/16 практичних, самостійна робота – 88 годин. Завдання курсу – висвітлити головні проблеми зазначеної дисципліни, дати загальні відомості про розвиток та вивчення літературної критики в Сербії, Словаччині, Україні та Чехії.

Мета

Курс «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу» має на меті ознайомити студентів з вже добре відомими постатями слов'янського літературного процесу та менш знайомими іменами, беручи до уваги їхні літературно-критичні праці. Слухачі курсу засвоюють теоретичний матеріал курсу із подальшим вмінням застосувати його в практичній діяльності. Студенти розвивають свою літературну творчість, обираючи творчі письмові роботи або/і презентації. Студенти знайомляться не лише з визначними літературно-критичними постатями декількох національних літератур, а також вивчають методи критики, формують власне критичне мислення.

Завдання

Курс «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу» має завдання проаналізувати праці сербських, словацьких та чеських літературних критиків, що були активними учасниками літературних дискусій про стан національної літератури, які творили літературну критику різних періодів. Курс передбачає також опрацювання понятійного апарату **літературознавчих термінів**, вкрай необхідний для формування у студентів літературознавчої компетенції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати

- предмет та методи вивчення дисципліни «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу»
- жанрову систему літературної критики
- теоретичний та практичний матеріал зазначених тем
- національні літературно-критичні школи та літературних критиків
- як ведеться пошук, опрацювання та аналіз інформації з різних джерел
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

вміти

- аналізувати та осмислювати літературознавчі праці
- опрацьовувати наукову бібліографію та першоджерела
- працювати з художнім текстом, писати есей та рецензію на твір за вибором
- генерувати нові ідеї (креативність)
- використовувати інтерпретативні літературно-критичні техніки та методи
- критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки
- застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Художня критика як окрема галузь літературознавства.

Літературно-критичний дискурс.

Тема 1. Літературна критика як одна із галузей літературознавства, її предмет та завдання. Літературно-критичний дискурс. Письменник vs літературний критик. Огляд літературно-критичних жанрів. Некритичний критик.
Тема 2. Літературна критика – університетська академічна дисципліна. Учасники літературно-критичного дискурсу (19-20 століття). Аналіз літературно-критичних жанрів. Фахові риси літературного критика.
Тема 3. Літературна критика: теорія та практика. Тріада <i>автор-текст-читач</i> . Іntenції автора та інтенціональність тексту (Віра Меньок). Інтерпретативні дослідницькі методики. Критерії відбору творів. Канонічність в літературі.
Тема 4. Якість художнього твору: автор, художній твір, критерії оцінки, літературно-критичний аналіз як способи вивчення художнього тексту (І. Капраль). Художній твір (за вибором студента).
Тема 5. Літературно-критичні майданчики України. Журнал «Дзвін» (1990, раніше «Жовтень», 1940), часопис «Критика» (1997), «Березіль» (раніше «Прапор», 1956), академічний науково-теоретичний журнал «Слово і Час». «Форум Видавців»/«Book Forum». Український книжковий вебпортал про сучасну українську та зарубіжну літературу ЛітАкцент (рубрика «Культкритики») (2007).
Тема 6. Сербські, словацькі, українські та чеські літературно-критичні видання. Практика створення літературно-критичних порталів у Сербії, Словаччині та Чехії.
Тема 7. Українська літературна критика в іменах. Вхідження І. Франка в українську літературну критику. Літературно-критичні праці. І. Франко про літературно-критичну діяльність братів Володимира, Олександра та Осипа Барвінських.
Тема 8. Іван Франко про слов'янських письменників (на основі літературно-критичних статей) (за вибором студента).

Змістовий модуль 2.

Національні літературно-критичні школи.

Літературно-критичні традиції.

Сучасна літературна критика у Сербії, Словаччині, Україні та Чехії.

Тема 9. Жартома а чи всерйоз. Літературно-критичні техніки Олександра Бойченка «Щось на кшталт шатокуа» (2003), «Шатокуа плюс» (2004), «Мої серед чужих»: Читацький путівник для дітей старшого шкільного та молодшого студентського віку» (2012).
Тема 10. Майстер-клас від Олександра Бойченка. Як писати рецензію на книжку? Майстерність літературно-критичного есею (за вибором студента).
Тема 11. Літературний критик Тетяна Трофименко. #окололітературне: усе, що ви хотіли

знати про сучасну українську літературу (2019). Рецензії та огляди. Хронологічний зріз літературного процесу за десять років – складність та розмаїтість.
Тема 12. Літературно-критичний огляд сербської, словацької, української та чеської літератури за останнє десятиліття. <i>Автор – текст – читач.</i>
Тема 13. Феномен тривіальної (масової) літератури як предмет наукових дискусій. Термінологічна варіативність в українському та зарубіжному літературознавстві. Літературна критика про тривіальну (масову) літературу. Поняття «бестселер».
Тема 14. Літературно-критичний огляд тривіальної літератури в Сербії, Словаччині, Україні та Чехії. Що робить книгу «бестселером». Дефініції «бестселерів». Різноманітні рейтинги та топи.
Тема 15. Феміністична критика та спроби її класифікації. Теоретичне визначення феміністичної критики в українському літературознавстві. «Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа?» (Соломія Павличко). Літературно-критичні практики Віри Агесвої, Ніли Зборовської.
Тема 16. Вивчення феміністичної критики в Сербії, Словаччині, Україні та Чехії. Тенденції феміністичної критики у зазначених країнах. Персоналії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	п	Лаб	інд	с.р.		Л	п	лаб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Художня критика як окрема галузь літературознавства. Літературно-критичний дискурс.													
Тема 1. Літературна критика як одна із галузей літературознавства, її предмет та завдання. Літературно-критичний дискурс. Письменник vs літературний критик. Огляд літературно-критичних жанрів. Некритичний критик.		2				5							

<p>Тема 2. Літературна критика – університетська академічна дисципліна. Учасники літературно-критичного дискурсу (19-20 століття). Аналіз літературно-критичних жанрів. Фахові риси літературного критика.</p>		2			6							
<p>Тема 3. Літературна критика: теорія та практика. Тріада <i>автор-текст-читач</i>. Іntenції автора та інтенціональність тексту (Віра Меньок). Інтерпретативні дослідницькі методики. Критерії відбору творів. Канонічність в літературі.</p>		2			5							
<p>Тема 4. Якість художнього твору: автор, художній твір, критерії оцінки, літературно-критичний аналіз як способи вивчення художнього тексту (І. Капраль). Художній твір (за вибором студента).</p>		2			6							
<p>Тема 5. Літературно-критичні майданчики України. Журнал «Дзвін» (1990, раніше «Жовтень», 1940), часопис «Критика» (1997), «Березіль» (раніше «Прапор», 1956).</p>		2			5							

<p>Академічний науково-теоретичний журнал «Слово і Час». «Форум Видавців»/«Book Forum».</p> <p>Український книжковий вебпортал про сучасну українську та зарубіжну літературу ЛітАкцент (рубрика «Культкритики») (2007).</p>												
<p>Тема 6. Сербські, словацькі, українські та чеські літературно-критичні видання. Практика створення літературно-критичних порталів у Сербії, Словаччині, Україні та Чехії.</p>			2			6						
<p>Тема 7. Українська літературна критика в іменах. Вхідження І. Франка в українську літературну критику. Літературно-критичні праці. І. Франко про літературно-критичну діяльність братів Володимира, Олександра та Осипа Барвінських.</p>		2				5						
<p>Тема 8. Іван Франко про слов'янських письменників (на основі літературно-</p>			2			6						

критичних статей) (за вибором студента).													
Усього годин		8	8			44							

**Змістовий модуль 1.
Національні літературно-критичні школи.
Літературно-критичні традиції.
Сучасна літературна критика в Сербії,
Словаччині, Україні та Чехії.**

Тема 9. Жартома, а чи всерйоз. Літературно-критичні техніки Олександра Бойченка «Щось на кшталт шатокуа» (2003), «Шатокуа плюс» (2004), «Мої серед чужих»: Читацький путівник для дітей старшого шкільного та молодшого студентського віку» (2012).		2				5							
Тема 10. Майстер-клас від Олександра Бойченка. Як писати рецензію на книжку? Майстерність літературно-критичного есею (за вибором студента).			2			6							
Тема 11. Літературний критик Тетяна Трофименко. #окологітературне: усе, що ви хотіли знати про сучасну українську літературу (2019). Рецензії та		2				5							

огляди. Хронологічний зріз літературного процесу за десять років – складність та розмаїтість.												
Тема 12. Літературно-критичний огляд сербської, словацької української та чеської літератури за останнє десятиліття. <i>Автор – текст – читач.</i>			2			6						
Тема 13. Феномен тривіальної (масової) літератури як предмет наукових дискусій. Термінологічна варіативність в українському та зарубіжному літературознавстві. Літературна критика про тривіальну (масову) літературу. Поняття «бестселер».		2				5						
Тема 14. Літературно-критичний огляд тривіальної літератури в Сербії, Словаччині, Україні та Чехії. Що робить книгу «бестселером». Дефініції «бестселерів». Різноманітні рейтинги та топи.			2			6						
Тема 15. Феміністична критика та спроби її класифікації.		2				5						

Теоретичне визначення феміністичної критики в українському літературознавстві. «Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа?» (Соломія Павличко). Літературно-критичні практики Віри Агесвої, Ніли Зборовської.											
Тема 16. Вивчення феміністичної критики в Сербії, Словаччині, Україні та Чехії. Тенденції феміністичної критики у зазначених країнах. Персоналії.			2			6					
		8	8			44					
Усього годин		16	16			88					

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (88)
1	Опрацювання літературознавчих термінів дисципліни, понятійного апарату із використанням словника літературознавчих термінів.	5
2	Учасники літературно-критичного дискурсу в Україні, Сербії, Словаччині та Чехії.	6
3	Формування критеріїв відбору художніх творів на прикладах національних літератур.	5
4	Літературно-критичний аналіз художнього твору за власними критеріями	6
5	Літературно-критичні часописи та журнали. Підготувати огляд.	5
6	Практика створення літературно-критичних порталів в Україні, Польщі, Сербії, Словаччині та Чехії.	6

7	Становлення української літературної критики. Дослідники, монографії, літературно-критичні статті.	5
8	І. Франко. Літературно-критична стаття (на вибір).	6
9	Ознайомитись з літературно-критичними виступами О. Бойченка.	5
10	Майстерня критики. Рецензія або есей (на вибір).	6
11	Рецензії та огляди Тетяни Трофименко.	5
12	Літературно-критичний огляд національних літератур за останнє десятиліття.	6
13	Літературно-критичні дискусії про масову літературу (на матеріалі національних літератур).	5
14	Вивчаємо феномен «бестселера». Топ 10 творів.	6
15	Ознайомитись із феміністичним літературно-критичним дискурсом, опрацювати тематичні праці.	5
16	Феміністична критика в персоналіях.	6

9. Індивідуальні завдання

Участь у «Book Forum» 30 (2023 рік):
зустрічі з письменниками
дискусійні клуби
презентації

10. Методи навчання

Для вивчення навчальної дисципліни «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу» використовується **словесний метод** (лекція, розповідь-пояснення, бесіда) із залученням допоміжних наочних методів (демонстрація, ілюстрація).

Лекції будуються на основі **методу аналізу** та **методу проблемного викладу**. Під час практичних занять ведеться **розповідь, дискусія, пояснення, застосовується інформаційно-ілюстративний, проблемно-пошуковий та творчий метод**. Використовується робота з усією групою.

11. Методи контролю

Підсумковий контроль передбачений у формі семестрового заліку через виставлення оцінки за результатами поточної успішності. Оцінювання поточної успішності проводиться за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Бали за поточну успішність нараховуються так:

1. Відповідь на практичному занятті – max 5 балів за один виступ (загалом 40 балів).

2. **Письмові роботи есе та рецензії** – *мах 10* балів за одну роботу (загалом **20** балів).
3. **Презентація** (тема 2, 12, 16 – на вибір) – *мах 10* балів за одну презентацію (загалом **10** балів).
4. **Підсумковий модуль (письмовий тест)** – **30** балів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточна успішність та самостійна робота				Сума
Опитування (відповіді на практичному занятті)	Письмові роботи у формі есе та рецензії	Презентація <i>мах 10</i> балів за одну презентацію	Письмовий тест <i>мах 30</i> балів (10 питань)	100
<i>мах 5</i> балів за одну роботу (40)	<i>мах 10</i> за одну роботу (20)			
загалом 40 балів	загалом 20 балів	загалом 10 балів	загалом 30 балів	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
			Екзамен, диференційований залік		Залік
A	Відмінно	90-100	Відмінно	5	зараховано
B	Дуже добре	81-89	Добре	4	
C	Добре	71-80		3	
D	Задовільно	61-70			
E	Достатньо	51-60			
FX (F)	Незадовільно	0-50	Незадовільно	2	не зараховано

FX означає «незадовільно» і здобувач вищої освіти може бути допущений до екзамену за умови певної додаткової роботи, F означає «незадовільно» з повторним вивченням навчальної дисципліни.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальний план дисципліни «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу».
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу».
3. Силабус навчальної дисципліни.
4. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Літературно-критичні практики слов'янського дискурсу».

5. Тестові завдання для перевірки засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу.

14. Рекомендована література

Базова

- Агеєва В. (упорядник). Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття – Смолоскип, 2016.
- Агеєва В. Літературний процес 60-80-х рр. – К., 1989.
- Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – Прага, 1925. К., 1998.
- Бойченко О. Мої серед чужих. – Чернівці, 2012.
- Бойченко О. Шатокуа плюс. – Львів, 2004. Щось на кшталт шатокуа. – Івано-Франківськ, 2003.
- Гнатюк М. Літературна критика, її предмет і завдання // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. – 2008. – Вип. 10. – С. 271-281.
- Гординський Я. Літературна критика підсоветської України. Л.; К., 1939.
- Грабович Г. Тексти і маски. – К., 2005.
- Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ століття): Посіб. для студ. гуманіт. ф-тів вищ. навч. закл. – Тернопіль, Підручники і посібники, 1999.
- Зборовська Ніла. Феміністичні роздуми: На карнавалі мертвих поцілунків. – Л.: Літопис, 1999.
- Ільницький М. Критики і критерії. – Л., 1998.
- Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У трьох книгах. Книга перша: Навч. посібник / Упоряд. П. М. Федченко, М. М. Павлюк, Т. В. Бовсунівська; за ред. П. М. Федченка. – К.: Либідь, 1996.
- Капраль І. Якість художнього твору: між літературно-критичним аналізом і редакторською оцінкою // Поліграфія і видавнича справа, ЛАК. – 2016/2. – С. 217-225.
- Кравець О. Володимир, Олександр та Осип Барвінські в контексті літературного процесу України кінця ХІХ – початку ХХ століття. Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. – Львів, 1998. – 20 с.
- Лебединцева Н. Українська літературна критика: зміна горизонтів // Наукові праці. Науково-методичний журнал. – Т. 70. Вип. 57. Філологія. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2007. – С. 20-23.
- Меньок В. Взаємини інтенцій автора та інтенціональності тексту (до постановки проблеми) // Питання літературознавства, 2002. Вип. 9. – С. 34-46.
- Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики. – К., 2010.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.
- Павлишин М. Канон та іконостас. – Київ, Час, 1997.
- Петріца Н. Історія чеської літературної критики: методичні рекомендації до проведення практичних занять. Ужгород, 2023. 15 с.
- Трофименко Т. #окологітурне: усе, що ви хотіли знати про сучасну українську літературу – Х., Віват, 2019. – 288 с.
- Філоненко С. Місія здійснення: популярна література у статті критики: літературно-критичні статті. – Мелітополь, 2017.
- Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр. – Донецьк, 2011.
- Франко І. Література, її завдання і найважливіші ціхи // Збір. Творів: У 50 т. – Т. 3.
- Франко І. Із секретів поетичної творчості // Збір. Творів: У 50 т. – Т. 31. – С. 45-119.

Франко І. Слово про критику // Збір. Творів: У 50 т. – Т. 30. – С. 214-218.

Франко І. З останніх десятиліть 19 віку // Збір. Творів: У 50 т. – Т. 41.

СНМЕЛ, Р.: *Dejiny slovenskej literárnej kritiky*. Bratislava : Tatran, 1991.

Jugoslovenski književni leksikon [Yugoslav Literary Lexicon]

Srpska književna kritika druge polovine XX veka (tipološka proučavanja). Izdavač: Institut za književnost i umetnost. 2013. 486 s.

Допоміжна

Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / Центр гуманіт. досліджень Львівського держ. ун-ту ім. І. Франка. — Л., 1996.

Євшан М. Вибране: Літературна критика. Публіцистика. Листи / Упоряд. Є. Баран, О. Баган, М. Комариця; передм. О. Багана. Івано-Франківськ; 2020.

Літературознавчий словник-довідник. – Київ, видавничий цент «Академія», 2007.

Терміносистеми сучасного літературознавства: досвід розробки і проблеми: Науковий семінар / За редакцією Романа Гром'яка. – Тернопіль, 2006.

Ушкалов Л. Що таке українська література: есеї. – Л.: Видавництво Старого Лева, 2015.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://litakcent.online>
2. <https://kritika.unilib.rs>
3. Іван Франко. Енциклопедія життя і творчості / <https://i-franko.name>
4. https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Češt%C3%AD_literárn%C3%AD_kritici